

Lezen

Op zoek naar jouw
succesrecept

vr̥

Lezen: Op zoek naar jouw succesrecept

Welkom in de EDUbox Lezen: Op zoek naar jouw succesrecept!

Kookboeken zijn heel populair in België. Njammiel! Maar er is iets aan het veranderen. Vandaag scrollen we vooral door **sociale media** om kookinspiratie te vinden. Op TikTok gaat de ene foodhack na de andere viral.

Welk doel hebben al die kookboeken, foodblogs en tutorials? Waarin verschillen ze van elkaar? En hoe breng je zelf een recept tot leven? Dat kom je hier te weten!

Deze EDUbox is het resultaat van een samenwerking tussen

Het Leesoffensief

01

Recepten uit kookboeken

Video

Maak kennis met de host van dienst, foodblogger Stephanie Bex.

Groepsgesprek

- ☐ Ken jij onderstaande koks?
- ☐ Liggen er kookboeken bij jou thuis?
- ☐ Waar haal je zelf kook- of eetinspiratie?
- ☐ Hoe ziet een recept eruit?

© Stephanie Bex, Njammi!, NJAM!, 2023

© Jeroen Meus, Groentekost, Standaard Uitgeverij 2022

© Helen Verhelst, Helen kookt elke dag, Lannoo 2022

© Chloé Lauwers, Chloé kookt, Pelckmans 2022

1. Opbouw

Bij lezen denken we meestal aan **fictie** zoals spannende griezelboeken of strips, die voortkomen uit de fantasie van de auteur. Maar er is ook een **ander genre, non-fictie**: verhalen die waargebeurde feiten presenteren. Kookboeken en hun recepten behoren hier ook toe! Ze komen voor in alle vormen en maten, maar bestaan wel altijd uit dezelfde opbouw.

Recepten bestaan uit **een titel, ingrediënten, hoeveelheden en een stappenplan**. Ze behoren allemaal tot dezelfde groep teksten, tot hetzelfde **teksttype**. Elk recept is een **verzameling instructies** die aangeeft hoe iets klaargemaakt moet worden.

Titel

Ingrediënten

Hoeveelheden

Stappenplan

Groepsgesprek

Welke teksten ken je nog die **instructies** geven?

2. Andere kenmerken

Video

Zo, we weten nu uit welke **onderdelen** een recept bestaat. Maar je kan recepten ook herkennen aan de **specifieke taal**. Stephanie Bex vertelt ons er alles over!

In de volgende slides sommen we nog even **twee belangrijke kenmerken** op.

1. Woordenschat

Je hoorde het al in de video: een recept bestaat uit typische woorden. Julienne, decanteren, zeste van citroen enzovoort. Dit noemen we ook wel **culinair jargon** of **keukentermen**.

Nijam

© Stephanie Bex, Nijammie!, NJAM!, 2023

Voor 1 cake

9

Sinaasappel-chocoladecake

dienten:

cake:
zachte boter
suiker
en
bloem
kpoeder
+ 100 ml versgeperst
ppelsap
appel, de zeste
aopoeder

anache:

pure chocolade
ers geperst
ppelsap
n sinaasappel

Bereiding:

Doe de boter samen met de suiker in een kom en **klop luchtig** met een **handmixer**. Voeg al kloppend de eieren toe en daarna de bloem en het bakpoeder.

Verdeel het **cakebeslag**: meng onder $\frac{2}{3}$ van het beslag 50 ml versgeperst sinaasappelsap en de **zeste van sinaasappel**. Roer onder het overige cakebeslag het cacaopoeder en 100 ml versgeperst sinaasappelsap.

Neem **een bakblik**, vet het in met een dun laagje boter en **bestuif** het met een laagje bloem. Schep op de bodem een laagje van het sinaasappelbeslag en verdeel er vervolgens om de beurt wat chocoladebeslag en wat sinaasappelbeslag over. Maak vervolgens met een houten prikker **swirls** in het beslag.

Bak de cake 30 à 35 minuten in een voorverwarmde oven van 180 graden. Laat afkoelen op een rooster en maak ondertussen **de ganache**. Verwarm de chocolade samen met het sinaasappelsap in **een steekpannetje** op het vuur. Verdeel over de afgekoelde cake, rasp er nog wat extra **zeste van sinaasappel** over en laat nog een uurtje verder **opstijven**.

Snijd de cake in **plakjes** alvorens te **serveren**.

Opdracht

Puzzeltijd! Probeer de woorden te linken aan de juiste foto en de juiste omschrijving.

- ☐ Open het spelbord op een laptop.
- ☐ Duid een woord, een omschrijving en een foto aan die volgens jou bij elkaar horen.
- ☐ Als ze bij elkaar passen, verdwijnen ze uit het spelbord.
- ☐ Puzzel verder tot het spelbord leeg is.

Steak

met smashed potatoes

Bereiding:

Doet de krieltjes in een pot met gezouten water en **kook** ze gaar.

Maak ondertussen het kruidensausje. **Doet** de peterselie en de oregano in een kommetje. **Voeg** er de look, het citroensap, de olijfolie, de chili flakes en een snuifje zout aan toe. **Meng** goed en zet opzij.

Giet de aardappelen af en neem een met bakpapier beklede bakplaat. **Leg** er de krieltjes op en **duw** ze lichtjes plat met een pureestamper. **Meng** dan de gesmolten boter met de geperste look en **bestrijk** hiermee de aardappeltjes. **Bestrooi** ze nog met grof zeezout en **bak** ze daarna 10 à 15 minuutjes in de oven op 180 graden, tot ze goudbruin zijn.

Kruid het vlees met grof zeezout en peper en **bak** het in een scheutje olijfolie en een klontje boter.

Snijd het vlees in plakjes en **serveer** samen met de smashed potatoes en het kruidensausje.

2. Imperatief

Een recept bestaat uit een aantal duidelijke instructies om iets lekkers te maken. De zinnen hebben geen onderwerp, want het werkwoord staat in de **imperatief** of gebiedende wijs.

02

Online recepten

1. Van kookboek tot foodtok

Recepten vind je vandaag allang niet meer alleen in kookboeken. Dankzij **het internet** zijn er vandaag veel meer manieren om culinaire inspiratie op te doen. Met één klik vind je honderden recepten van hetzelfde gerecht. Denk aan **verhalen op Instagram** en **filmpjes op TikTok** van mugcakes en cruffins.

Video

Tegenwoordig schrijven koks recepten voor **verschillende kanalen**. Voor kookboeken, foodblogs, sociale media, magazines ... Elk kanaal vergt **een andere aanpak, een andere taal en inhoud**. Stephanie Bex legt het je allemaal uit in de volgende video!

2. Het doel van de schrijver

Koks schrijven recepten met **een bepaald doel**: ze sturen de handelingen van de lezer. Recepten behoren dus tot dezelfde tekstsoort: het zijn **prescriptieve teksten**.

Maar soms hebben ze ook **nog andere doelen**.

- ☐ Ze kunnen ook **informatief** zijn: ze informeren bijvoorbeeld over het land of de cultuur waartoe het gerecht behoort.
- ☐ Soms zijn ze ook **narratief**: bijvoorbeeld als de kok er persoonlijke verhalen in steekt en wil ontroeren of amuseren. Dit gebeurt vaak in de **inleiding** van het recept.

Quiz

Het ene recept is het andere niet! Scan de code met je smartphone. Probeer bij elk recept te achterhalen wat **de bedoeling** is van de kok. Let op: soms zijn **meerdere antwoorden** mogelijk!

Opdracht

In Vlaanderen is Jelle Beeckman, beter gekend als 'The Messy Chef' een meester in het beschrijven van zijn gerechten. In zijn inleidingen kruidt hij zijn gerechten letterlijk af met een snuifje humor en pit. Zo word je als lezer extra aangezet om het recept uit te proberen.

- ☐ Scan de QR-code.
- ☐ Lees **de inleiding** van het recept van Jelle Beeckman.
- ☐ Wat valt je op aan **de taal**?
- ☐ Wat is **het doel** van de inleiding?

Stel jezelf deze vragen:

- ☐ Zijn het lange of korte zinnen?
- ☐ Zijn er veel of weinig bijvoeglijke naamwoorden?
- ☐ Welke werkwoordsvormen herken je?

Het doel van de inleiding is de lezer **informer**en **en amuser**en. Het is dus een **informatieve en narratieve tekst**.

De inleiding bevat een **rijke woordenschat**, **veel bijvoeglijke naamwoorden** en **lange volzinnen**.

Exact wat **The Messy Chef** ook doet aan het begin van zijn recepten.

Opdracht

- ☐ Scan de QR-code.
- ☐ Lees nu **de bereiding** van het recept.
- ☐ Wat valt je op aan **de taal**?
- ☐ Wat is **het doel** van de tekst?

y u u u m

Stel jezelf deze vragen:

- ☐ Zijn het lange of korte zinnen?
- ☐ Zijn er veel of weinig bijvoeglijke naamwoorden?
- ☐ Welke werkwoordsvormen herken je?

De bereiding wil **de handelingen van de lezer sturen**. Het is dus een **prescriptieve tekst**.

De bereiding bevat **heldere, korte zinnen** zonder onderwerp, maar met **werkwoorden in de imperatief**.

Of m m m

03

Aan de slag

Video

Kruip nu zelf in de huid van een kok!
Maar bekijk eerst deze video. Stephanie
Bex legt uit wat je precies moet doen.

Opdracht

1. Scan de QR-code.
2. Lees **het basisrecept** van een croque monsieur.
3. Schrijf in groep het recept van je **XL gepimpte croque**. Voeg sausjes of groenten toe, mix en match!
4. Schrijf er **een leuke inleiding** bij.

Let op!

- ☐ Gebruik voor elke tekst **de juiste taal**.
- ☐ **Lange volzinnen** en **veel bijvoeglijke naamwoorden** in de inleiding.
- ☐ **Korte zinnen** en werkwoorden in de **imperatief** in de bereiding.

04

Conclusie

Klasgesprek

- ☐ Stel je croque voor **aan de klas**.
- ☐ Welk recept is het **meest geslaagd**? Dit recept mag je maken met de hele klas!

croque

05

Meer weten

Wil je na deze box nog meer te weten komen over lezen en boeken? In dit laatste deel krijg je nog heel wat links waar je terechtkunt voor extra informatie.

Boekenzoeker

Aan de hand van criteria die jij kiest, geeft Boekenzoeker je boekentips, aangepast aan jouw leeftijd en wensen.

<https://www.boekenzoeker.be>

Iedereen Leest

Iedereen Leest coördineert campagnes en programma's rond lezen en brengt kennis over leesbevordering en leesplezier samen.

<https://www.iedereenleest.be>

Lees-wijzer

Lees-wijzer richt zich tot jonge lezers én tot de volwassenen die hen met literatuur in contact brengen.

<https://www.lees-wijzer.be>

De Leesjury

De Leesjury is een leesclub voor kinderen en jongeren waarin je een aantal boeken leest en er met je leeftijdsgenoten over kan praten.

VRT Lees mee op VRT MAX

Dit is een interessante webpagina met recente interviews en boekenitems.

<https://www.vrt.be/vrtmax/themas/vrt-lees-mee/>

Wekelijkse VRT Lees mee – nieuwsbrief

Ontvang wekelijks leestips en het meest recente boekennieuws uit alle programma's van VRT. Inschrijven op:

<https://www.vrt.be/nl/over-de-vrt/opdracht/kernopdrachten/cultuur/vrt-lees-mee/>

“De vijf boeken van de week” op VRT NWS

Dit is een selectie van 5 boeken uit interviews van de voorbije week.

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/rubrieken/cultuur-en-media/boeken/>

‘Leesbaar’ met Annelies Moons en Joris Hessels, ism Radio 1

Dit is een podcast met boekenrecensies en leestips.

<https://www.vrt.be/vrtmax/podcasts/radio1/l/leesba-a-r/>

‘Read This’ met Shania Gooris en booktokkers, ism MNM

Dit is een podcast met recensies en tips over Young Adult-romans

<https://www.vrt.be/vrtmax/podcasts/mnm/r/read-this-/>

Het jongerenplatform van het Literatuurmuseum

Een platform waarop jongeren een young adult boek kunnen kiezen.

<https://literatuurmuseum.nl/nl/ontdek-en-beleef/vindjouwyaboek>

Rijke teksten

Een website met voorbeelden van rijke teksten voor leerlingen van 6 tot 18 jaar. Ook leer je hier wat een rijke tekst is en hoe je ze herkent.

<https://rijketeksten.org>

Wablief

Een platform dat de wereld begrijpelijk wil maken voor iedereen met nieuws en boeken die eenvoudig en duidelijk zijn.

<https://www.wablief.be/>

Jongerenpoëzie van Cultuurkuur

Een tweejaarlijks event waarbij leerlingen uit de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs Poëziesterren toedichten aan hun favoriete gedicht.

<https://www.cultuurkuur.be/jongerenpo%C3%ABzie>

Poëziweek

Op deze website vind je alles wat er tijdens de jaarlijkse poëziweek te doen, te zien en te horen is.

<https://www.poeziweek.com/>

Poëziecentrum

Dit is een kenniscentrum voor Nederlandstalige poëzie waar onder meer de poëziekrant wordt gemaakt.

<https://www.poeziecentrum.be/>